

Index¹⁾

	Pag.
Introductio: Definitio et momentum Criticae	2
Notae historicae	4
Divisio	6

Caput I

De intellectus aptitudine ad verum cognoscendum

Art. 1. Hanc aptitudinem certam esse

§ 1. Quomodo inquisitio instituenda sit	7
<i>Th. 1. Qui initio criticae seriam dubitationem de aptitudine intellectus ad res cognoscendas statuunt, ad nullam certitudinem perveniunt, sed in scepticismo haerent (1. p.). Dubitatio autem methodica tum de hac aptitudine tum de quibuscumque aliis veritatibus merito adhibetur (2. p.)</i>	8

§ 2. Aptitudo ad verum cognoscendum ostenditur

<i>Th. 2. Aptitudo ad verum cognoscendum manifesta fit ex eo, quod revera in multis nos evidenter veritatem cognoscere videmus</i>	11
<i>Th. 3. Intellectus etiam per se errorem vitare potest (1. p.). Attamen falli potest per accidens (2. p.)</i>	12
* <i>Th. 4. Itaque doctrina Cartesii de fundamento certitudinis et initio philosophandi approbari nequit</i>	14

Art. 2. De veritate 19

<i>Th. 5. Veritas logica est conformitas cognitionis (adaequatio intellectus) cum re</i>	20
<i>Th. 6. Veritas tantum in iudicio invenitur; sed etiam falsitas ei inesse potest (1. p.). Apprehensio vero, quae nihil affirmat, nec veritatem nec falsitatem continet (2. p.)</i>	24
*Quaedam apprehensiones veritatem participant	26

Art. 3. De natura cognitionis

<i>Th. 7. Cognitioni valor obiectivus asserendus est (1. p.). Cognitionis igitur recte similitudo sive imago intentionalis rei dicitur (2. p.)</i>	27
*Cognitum est in cognoscente secundum modum cognoscentis	31
*Cognitio fit a cognoscente et cognito	33
*De medio in quo	33

Art. 4. De scepticismo

<i>Th. 8. Scepticismus ut factum internum spectatus impossibilis est (1. p.), ut doctrina vero consideratus contradictionem involvit et absurdus est (2. p.), licet eius falsitas ipsis scepticis ostendi nequeat (3. p.)</i>	37
---	----

¹⁾ Materiae asterisco notatae in cursu breviori salva philosophiae substantia omitti possunt.

Art. 5. De idealismo	Pag. 39
<i>Th. 9. Idealismus reiciendus est. Etenim ut factum spectatus pariter impossibilis est (1. p.), ut doctrina vero manifestas contradictiones includit et absurdus est (2. p.)</i> . . .	44
*Art. 6. De subiectivismo	46
<i>*Th. 10. Subiectivismus naturam cognitionis et veritatis vitiat (1. p.), fundamenta religionis et moralitatis labefaciat et ad veritatis vilipensionem et amissionem ducit (2. p.)</i>	47

Caput II

De statibus mentis in assequenda veritate

Art. 1. Quales sint status	51
Art. 2. De errore	53
*Art. 3. De opinione et probabilitate	55
<i>*Th. 11. Sententia aliqua potest esse probabilis, etsi opposita sit etiam probabilis, immo probabilior (1. p.). Potest insuper intellectus unam sententiam opinando ut veram et simul oppositam ut probabilem tenere (2. p.)</i>	57
Art. 4. De certitudine in genere	
<i>Th. 12. Certitudo est assensus firmus in veritatem cum exclusione formidinis errandi (1. p.). Attamen prudens tantum, non vero imprudens formido a certitudine excluditur (2. p.)</i>	59
Art. 5. De certitudine libera	
<i>Th. 13. Certitudo assensus alia necessaria (1. p.), alia libera est (2. p.)</i>	62
*Art. 6. De certitudine metaphysica, physica, morali	
<i>*Th. 14. Sola certitudo metaphysica est certitudo absoluta (1. p.). Tamen etiam certitudo physica et moralis sunt vera certitudo (2. p.)</i>	68
<i>*Certitudo moralis late dicta et respectiva</i>	71
Art. 7. De certitudine naturali	
<i>Th. 15. Etiam certitudo naturalis legitima certitudo esse potest (2. p.), eiusque reiectio vehementer improbanda est (2. p.). Proinde non omnis certitudo ab inquisitione scientifica pendet, licet per eam multum perficiatur (3. p.)</i> . . .	72
<i>Th. 16. Neque valori certitudinis naturalis obstat, quod etiam circa veritates sublimiores versatur (1. p.), vel quod homines rationem eius reddere saepe nequeunt (2. p.)</i> . .	77
Corollaria practica	79
Art. 8. De criterio veritatis	
§ 1. Criterium esse evidentiam obiectivam	81
<i>Th. 17. Ultimum et universale criterium veritatis est evidentia obiectiva</i>	83
*§ 2. De falsis criteriis	85

Caput III

De via ad veritatem cognoscendam

	Pag.
De facultatibus cognoscitivis	89
Art. 1. De experientiae et cogitationis functionibus	
§ 1. De experientia (interna, externa)	92
§ 2. De cogitatione	
1. De functionibus cogitativis (de ideis universalibus — de iudiciis, speciatim de principiis — de ratiocinatione)	95
2. De causis cogitationem afficientibus (causis psychicis, mundo externo)	99
Art. 2. De ideis universalibus speciatim	101
§ 1. De statu et historia quaestionis	102
§ 2. De existentia et valore obiectivo idearum universalium	
<i>Th. 18. Ideae universales ita valorem obiectivum habent, ut id, quod concipitur, in ordine rerum sit, non autem modus, quo concipitur (1. p.). Ideo universale formaliter spectatum in mente est, attamen cum fundamento in re (2. p.)</i>	107
<i>Th. 19. Contra nominalismum veterem et recentem sensismum tenendum est, nos habere ideas universales ex vera abstractione ortas (1. p.), quae abstractio immerito reicitur (2. p.)</i>	111
Art. 3. De relatione inter experientiam et cogitationem	
§ 1. De dependentia cogitationis ab experientia	
<i>Th. 20. Intellectus in cogitando ab experientia pendet</i>	116
§ 2. De cognitione supersensibilium	
<i>Th. 21. Intellectus ultra experientiam progrediens etiam supersensibilia certo cognoscere valet</i>	117
Art. 4. De positivismo sive agnosticismo	121
<i>Th. 22. Positivismus certis veritatibus de cognitione adversatur (1. p.), naturae humanae iniuriosus est (2. p.) et, si sibi constare vult, omnem scientiam delet (3. p.)</i>	126
*Art. 5. De rationalismo	128
*De phaenomenologismo	129
Art. 6. De criticismo kantiano	
Systematis expositio	132
<i>Th. 23. In systemate Kantii multa sine ratione sufficienti statuuntur et graves contradictiones continentur (1. p.). Idem systema non solum genuinam metaphysicam destruit, sed etiam ad plenum scepticismum ducit (2. p.), atque germina gravium aetatis nostrae errorum continet (3. p.)</i>	137
Art. 7. De irrationalismo	
§ 1. De notione ex campo irrationalismi	143
§ 2. Iudicium de irrationalismo	

	Pag.
<i>Th. 24. Irrationalismo hoc verum inest, quod veritates et valores superempiricos cognitione intellectuali, attamen plerumque emotionibus circumdata et indistincta apprehendimus (1. p.), quae speciem apprehensionis appetitivae sive sensus induit; quam irrationalistae perperam interpretantur (2. p.)</i>	148
<i>Th. 25. Irrationalismus verae naturae et dignitati mentis humanae adversatur (1. p.) et genuino idealismo valde damnosus est (2. p.)</i>	152
De intellectualismo	155
§ 3. De intuitionismo	156
*§ 4. De modernismo	159
*Art. 8. De pragmatismo	162
<i>*Th. 26. Pragmatismus, licet aliqua veritatis semina contineat (1. p.), tamen sine dubio naturae veritatis graviter adversatur (2. p.) et dignitatem veritatis religiosae ac moralis pessumdat (3. p.)</i>	163
Art. 9. De relativismo	166
<i>Th. 27. Absolum est dicere, non existere veritatem absolutam et immutabilem, sed tantum relativam et mutabilem</i>	167
*Art. 10. De libertate cogitandi	171
<i>*Th. 28. Libertas cogitandi et scientiae ita accepta, sicut a modernis defensoribus intellegi solet, cum natura intellectus et veritatis pugnat (1. p.) et, coniuncta praesertim cum libertate docendi et scribendi, valde perniciosa est (2. p.)</i>	174

Caput IV

De ambitu cognitionis humanae

*Art. 1. De rerum internarum cognitione	
*§ 1. De eventibus psychicis et ego nostro cognoscendis	
<i>*Th. 29. Per conscientiam existentiam variasque proprietates actuum psychicorum (1. p.), praetera proprii ego et specietatim corporis nostri existentiam cognoscimus (2. p.)</i>	177
*De cognitione animae — de actibus psychicis inconsciis	180
*§ 2. De eventibus psychicis praeteritis	182
*§ 3. De erroribus	183
*§ 4. De vita psychica aliorum	185
Art. 2. De cognitione mundi corporei	186
§ 1. Sintne sensationes immediatae perceptiones externorum	187
§ 2. De existentia rerum externarum	190
<i>Th. 30. Sensus externi certo manifestant, extra nos existere res, quae sensationum causae sint</i>	192
§ 3. Res externas corpora esse	
1. De cognitione corporeitatis generatim	

<i>Th. 31. Sensus externi, visus praesertim et tactus, certitudinem praebent, existere extra nos corpora</i>	193
2. De determinatis qualitatibus spatialibus	
<i>Th. 32. Ad acquirendam certam notitiam de determinata magnitudine, figura, distantia, de motu et quiete plerumque visus et tactus non sufficiunt, sed simul alia media adhibenda sunt</i>	198
*§ 3. De spatio et tempore	201
*§ 4. De qualitatibus sensibilibus	204
*§ 5. De essentiis corporum	209
Art. 3. De cognitione valorum	
§ 1. De definitione et realitate valorum	210
§ 2. De modo cognoscendi valores	212
Art. 4. De cognitione rerum metaphysicarum	213
Art. 5. De fide	215
§ 1. De testificatione factorum	
1. De factis praesentibus	
<i>Th. 33. De factis praesentibus per testimonium tum immediatum tum mediatum sub quibusdam condicionibus certitudo acquiri potest</i>	216
2. De factis historicis	
De fontibus historicis — methodologia historica	218
<i>Th. 34. Etiam de factis praeteritis sive historicis sub quibusdam condicionibus certa notitia acquiri potest</i>	220
§ 2. De testimonio doctrinali humano	
1. De auctoritate doctrinali personali	223
2. De auctoritate generis humani	224
<i>Th. 35. Consensus generis humani sub certis condicionibus certum veritatis testimonium est</i>	225
§ 3. De testimonio divino	
<i>Th. 36. Fidei divinae obligatio non contraria, sed admodum consentanea est iuribus rectaeque libertati mentis humanae</i>	227